UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Vltimarvm Volvntatvm, Svccessionvm, & Legitimationum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96520

Visual Library

m,quia ſtatutum recipit extẽſionẽ paſſiuam à le-
ge cõi.l.j.§.lex.Falcid.& ibi Bart.ff.ad l.Falci.l.j.§.1.
de munerib.& honorib. tñ lex non ſe extendit ad
diſpoſitionem hoĩs oneroſam,& grauamen conti-
nentem,quia non reperiť,ꝙ diſpõ hoĩs oneroſa , &
præiudicialis,ut eſt ſubſtõ fideicõmiſſaria, recipiat
a lege extẽſionem paſſiuam, niſi lex ulterius poſtea
declarauerit,& ſuper eo expreſsè diſpoſuerit. l. cũ
ſenus ff.de cond.& demon.iuncta.l.gñaliter. §.cum
ſi C.de inſtit.& ſubſt.ſub cond.fact.Præterea in ca
u noſtro lex,quę uoluit nepotes contineri, loquiť
in caſu mere fauorabili ꝯ propriam ſignifiicationẽ.
quid ſi nepotes.ff.de teſta.tutel.iunctis ijs,q̄ uoluit
Bar.in d.l.liberorum in 3.col. ergo extendi non de-
et hæc verborum improprietas legis ad caſum ali
no reſpectu oneroſum,ut eſt caſus ſubſtõnis fidei-
commiſſariæ, vt latius dictum fuit ut ſup. & eſt de
mente Bar.in d.l.liberorum in 3.& in 4.col. ꝑ tex.in
l.qd ſi nepotes iuncta d.l.iuſta: Vlterius ſuper hoc
articulo nõ inſiſtã,quia tp̃is breuitas me plura ſcri-
bere non patiť,neq; multis opus eſt uerbis,qm̃ iudi
cio meo ex dictis ſupra,& ex ijs,quæ copioſè ꝯſide
rauit excellentiſs. D.Marianus Soc. oĩb. q̄ in ꝯrium
adduci poſſunt,& illis,q̄ adduxit Alex.in dictis cõ-
ſilijs,colligi põt reſponſio,ex quib.omnib. ſatis cla-
re conſtat de bono iure principalis noſtri. Laus D.

SVMMARIVM.

Mori quod verbum ſit.
L.precibus.C.de impub.& alijs ſubſt.ius cõe, & non ſingulare ponit.
Verbum commune ſubſtituo ad plura tempora,pluresq́ue per ſonas relatum omnia debet pariformiter determinare.
Subſtitutio compendioſa facta filio per verbum commune ſub- ſtituo ab hoc,vt matre exiſtẽte in medio valeat in pupillare ætate,vt directa,quid requiritur.
Subſtitutio compendioſa filio impuberi facta per verbum com mune ſubſtituo ſemper valet,vt fideicommiſſaria, etiam ma- tre in medio non exiſtente.
C.ſi pater de teſta.in 6.declaratur.
Pupillaris tacita in vulgari comprehenſa qñ matrẽ excludat.
Subſtõ compendioſa facta per verba merè directa qũo valeat.
C.Raynutius de teſta. declaratur.
L.precibus.C.de impub.& alijs ſubſt. declaratur.
Subſtitutio,quæ fit per hæc verba , hæredem ſubſtituo dicitur, facta per verba merè directa.
Alex.in l.Centurio.ff.de vulg.& pup.& in conſi. 12. & 17. lib.3.reprehenditur.
Compendioſa valeat ne vt directa,an vt fideicõmiſſaria, quid attendatur.
Mater ſuccedens filio ab inteſtato,cui facta fuit ſubſtitutio com pendioſa per verbum commune,legitimam,& Trebellianicã filio debitam detrahi.

EPITOME.

SVBSTITVTIO compendioſa facta filio impuberi per uerbũ ſubſtituo, & per diſtributiuum temporis quandocunque , matre exiſtente in medio, valet omni tempore iure fideicommiſſi.

CONSILIVM CXXIII.

PRAESVPPONITVR, Octauianum
de Rubeis in eius teſtõ Paulum impuberẽ
eius filium legitimum , & naturalem ſibi
hæredem inſtituiſſe,& ipſo Paulo qñcunque dece-
dente ſine filijs maſculis legitimis,& naturalib. ei-
dem ſubſtituiſſe Petronium,& Sanctem filios Phi-
lippi olim fratris teſtatoris,& prout in d. teſtõ con-
tinetur:quo teſtõ facto deceſſit Paulus ſine liberis,
ſuperſtitib.matre d.Pauli , ac ſubſtitutis prædictis
Dubitatum eſt,vtrum hæc ſubſtõ compendioſa fa-
cta Paulo filio impuberi per iſtud verbum cõe ſub
ſtituo,& per iſtud diſtributiuum qñcunque , matre
exiſtente in medio,valeat oĩ tp̃e iure fideicommiſ-
ſi,an verò infra tp̃a pupillaris ętatis valeat iure dire
cto,& poſt pupillarem ætatem iure fideicommiſſi.
Articulus eſt in ſe multum dubitabilis,& declara-
tione imperiali egeret,vt affirmant doct. in l. centu
rio ff.de uulg. & pup.in c. Raynut. extra de teſta.&
in c.ſi pater eod. titu. in 6.in materia ſubſtitutionis
compendioſæ:& ꝙ dicta ſubſtõ matre exiſtente in
medio valeat in pupillari ætate,ut pupillaris,& poſt
pupillarem ætatem iure fideicommiſſi , tenuerunt
q̄ plurimi doctor.& forte magis cõiter , inter quos
fuit Cyn.in l.precib.poſt antiquos referens ſe ita cõ
ſuluiſſe.C.de impub.& ali.ſubſt.Io.And.in d.c. ſi pa-
ter in nouella,Oldradus in conſ.125.incip.in propo
ſito,Card.& Io.de Imol.in d.c.Raynut.& ibi Io. de
Imol.ſimiliter dicit,ſe ita conſuluiſſe,& præcepto-
rem ſuum Fran.de Rampon.in d.l.precib. idem ſe-
quutum fuiſſe.Idem voluerunt Ang.Ioan. de Imol.
Paul.de Caſt.Raph.Cum.& Dom.Alex.in d.l.centu
rio,& Sal.Fulg.Paul.de Caſt.in d.l.precib.Sal. in l.ex
trib.C.de inoffi.teſta.& Pau.de Caſt.in conſi.108.in
cip.in Chriſti noĩe,ſub anno milleſimo &c.gl. in §.
qua rõne inſtit.de pup.ſubſt.Floria.in d.c.Raynut.&
ibi Nicolaus.Item Pau.de Caſt.in d. l. precib.diciť,
ꝙ hæc opinio hodie eſt communi,ſm quam doct.
Bononienſes ſoliti ſunt conſulere, & probať primo
ex tex.in c.ſi pater de teſta.in 6.ubi facta fuit ſubſtõ
compendioſa filijs impuberib.per verbum moriať,
1 † ꝙ eſt uerbum cõe ſm Ang.in d.l.centurio, uel ſal
tem directum non ciuile,quod eſt idem cum cõi,
ſeu eiuſdem effectus,ut per Alex.in d.l.centurio, &
per eum in conſi.12.& 17.in 3.uol.&in conſi.165.in
5.uol.& filij deceſſerunt in pupillari ætate mater ip
ſorum ſuperſtite,dr̃ ibi,ꝙ ſubſtõ directa, & pupilla-
ris potius cenſenda eſt,q̄ obliqua,quia ꝙ fuerit dire
cta,interpretatio fieri debuit , ut conueniat uerbis,
& perſonis inſtitutis,& dicit Io.de Imol.in d.l cen-
turio in 13.col.ꝙ contraria opinio eſſet de iure ſub
ſtentabilis,niſi eſſet tex.in d.c.ſi pater,qui probat,ꝙ
ualeat in pupillari ætate , ut pupillaris ẽt matre exi-
ſtente in medio. ¶ Secũdo ſi uera eſſet opinio Bar.
& ſequacium in d.l. centurio,ꝙ ſubſtitutio compẽ
dioſa facta ꝑ uerba cõia fauore matris, ne a luctuo
ſa hæreditate filij excluderetur,oĩ tp̃e deberet dici
fideicommiſſaria,argõ eorum,quæ habentur in l.q
duos ff.de reb.dub.in l.fi.C.de inſti.& ſubſt.ſub cõd.
fact.& in l.precib.C.de impub.ſequeretur , ꝙ maior
eſſet fauor matris,quàm pupilli,cui per ſubſtitutio-
nem directam pupillarem dr̃ prouideri,vt decede-
re dicatur teſtatus,ut inſt.de pupill.ſubſtitutio.& in
l.2.§.prius,& in l.patris & filij.ff.de uul.& pup.ꝙ mi-
nimè dicendum eſt,cum pupillaris ſubſtitutio fauo
re pupilli excludat matrem d.l.precib.& hr̃ in d.l.fi.
& in d.l.centurio per gl.& iſto argumento Alex.te-
nendo contra Bar.in d.l.centurio , & ẽt in conſilijs
ſuis,ut in d.conſi.12.& conſi.17.cum ſimil in 3.uol.
ſemper uſus fuit.Multa alia motiua ad propoſitum
referunt ẽt Io.de Imol.in d.c.Raynut.& in d.l.centu
rio,& ibi Alex.¶ Præterea qñ ſubſtitutio compen-
dioſa facta reperitur per illud diſtributiuum qñcun
que,tunc infra tp̃s pupillaris debet ualere , ut dire-
cta pupillaris,quia illo dictio qñcunq; eſt plurium
temporum comprehenſiua,& importat , ſiue filius
deceſſerit in pupillari ætate,ſiue poſt,ut in d.l.centu
rio,& in d.l.precib.ergo ne ſit ſuperflua,dicetur im

portare

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

portare non ſolum fideicommiſſariam poſt pupilla
rem ætatem,ſed ẽt pupillarem in caſu,quo decede-
ret filius in pupillari ætate,ut tenuit Iacob. de Are.
& referunt Bartolus,& Ang.in d.l.centurio,&ita ſe
quitur Ioannes de Ligna. in d.c.ſi pater. ¶ Vltimo
pro hac opinione vr̃ tex.in l.precib.in uerſi. ſi uerò
C.de impub.ubi per compẽdioſam excluditur ma
2 ter pupilli,qui deceſſit in pupillari ætate, † nec ue-
rum vr̃,quod ſpeciale ſit ibi in milite, qm̃ ille text.
qui eſt poſitus non ſub tit.de teſta.milit. ſed ſub tit.
C.de impub.noluit inducere aliquid ſpecialitatis,
ſed potius ius cõe tum attento tit. ſub quo ponit̃,
tum quia ſpeciale in milite non eſt, ut ſubſtõ uale-
at,ut directa in pupillari ętate, ſed poſt pupillarem
ætatem,cum poſt pupillarem ætatem,& aditam hę
reditatem iure cõi,& regulariter ſubſtõ nõ ualeat,
ut directa,ſed ut fideicommiſſaria §.fi. inſt. de pup.
ſubſt.ſed in d.l.precib.tex.dicit, ꝙ ſubſtitutio com-
pendioſa facta filio pupillo in pupillari ætate ualet,
ut directa pupillaris,& poſt pupillarem ætatem, ut
fideicommiſſaria,ergo loquitur de iure cõi,& non
de iure ſpeciali. ¶ Præmiſſis tñ non obſtantib. ꝯriã
opinionem,ꝙ hæc compendioſa facta ꝑ iſtud uer
bum ſubſtituo,ꝙ eſt uerbum cõe iux.tex. in l.nam
hoc iure ff.de uulg.& pup.facta filio impub.qui de-
ceſſit in pupillari ætate,ualeat oĩ tp̄e iure fideicõ-
miſſi,tenent doct.magis cõiter,ut atteſtatur Bal. in
d.l.precibus,ubi hanc opinionem defendit, & ſe-
quitur,& dicit illam eſſe cõem,& ut dixit Ioan. de
Imo.in d.l.centurio inquit,ꝙ hæc opinio in iure eſ
ſet uerior,& ſubſtentabilis,niſi eſſet tex.in d.c.ſi pa
ter,qui parum ſtringit:idem ſequitur gl.in d.l.preci
bus,& in d.c.Raynut.& in d.l.centurio.& ꝙ doct. le
giſtæ cõiter ſecuti fuerint hanc ſñiam, atteſtatur
Dom.de S.Gem.in d.c.ſi pater,Inno.in d. c. Raynut.
Arch.in d.c.ſi pater Azo in ſumma C. de impub. &
ali.ſubſt.Odo.Dyn.Guiel. Rayne. Iac. de Rau. in d.l.
precibus,& Bal.in d.l.centurio,& in l.nam hoc iure
dicit hanc eſſe cõem opinionem, & in l.ex trib.C.
de inoff.teſta.& in d.l.precibus,& Bar.in d. l. centu-
rio,maximè qñ mater exiſtit in medio,idem ſecu-
ti fuerunt:&dicit Bal.in d.l.nam hoc iure,ꝙ ſm hãc
opinionem doct.conſueti ſunt conſulere, prout ip
ſe ſm illam ſæpius conſuluit:& Io. de Imol. in d.c.
Raynut.in materia compendioſæ, ſuper hoc arti-
culo atteſtatur cõem opinionem gloſarum iuris ci
uilis,& canonici,& ẽt doctorum legiſtarum & ca-
noniſtarum eſſe, ꝙ hæc ſubſtitutio ualeat oĩ tp̄e,vt
3 fideicommiſſaria,† quia uerbum cõe ſubſtituo re-
latum ad plura tempora expreſſa per hoc diſtribu-
tiuum qñcunque,uel per alia uerba, debet illa plu-
ra tp̄a æqualiter determinare,ſi põt fieri,æqualitate
ſeruata inter inſtitutos,quib.facta fuit ſubſtõ, ſicut
qñ uerbum ſubſtituo eſt relatum ad diuerſas perſo-
nas,ut in d.l.nam hoc iure : quod argm̃ de perſonis
ad tp̃s in iure procedit,vt l.qui plures in princ.& ibi
Bar.ff.de uul.& pup.ergo hmõi ſubſtõ facta per uer-
bum ſubſtituo,ꝙ eſt cõe,& põt importare directã,
& obliquam ſubſtitutionem, ex quo relata fuit ad
tp̃s pupillaris ætatis,& ad tp̃s pubertatis, debet in-
telligi eo mõ,quo ualere põt pariter,& eodem mõ
non aũt diuerſis:cum una,&eadem res non debeat
diuerſo iure cẽſeri l.eum qui ædes.ff.de uſuc. ergo
utroque tp̄e ualere debet iure fideicommiſſi, quia
ſic põt ualere utroq; tp̄e : nam ſicut pupillaris filio
impuberi fieri poteſt,ita & fideicommiſſaria, ut l.
cohæredi §.cum filiæ,l.centurio ff. de uulg. & pup.
§.fi.inſt.de pup.ſubſt.ergo cum utroque tp̄e nõ poſ-
ſit ualere vt directa,ualebit ut fideicõmiſſaria tàm
in pupillari ætate,quàm poſt. ¶ Secundo confirmã

tur prædicta,nam ſm Bal.in l.eam quam C. de fidei
commiſ.quem refert,& ſequitur D.meus Soc.in 21.
4 col.& approbant, & commendant Moderni; † ad
hoc,ut compendioſa facta per uerbum cõe ſubſti-
tuo ẽt matre exiſtente in medio ualeat, ut directa
in pupillari ætate,requiritur,ꝙ ſit facta filio, ut im-
puberi,& ipſi ut pupillo,ut quia ſit facta mentio de
pupillari ætate,uel aliter ex uerbis conſtet,alioquin
matre exiſtente in medio ualebit oĩ tp̄e ut fideicõ-
miſſaria;Sed in caſu noſtro non apparet ex uerbis
aliquo mõ,ꝙ facta fuerit filio impuberi,nec ipſi,vt
pupillo,ergo &c. ¶ Præterea ſicut ſubſtõ compen-
dioſa facta à milite per uerba cõia filio ſuo,quo ca-
ſu poſt pupillarem ætatem ex priuilegio militis ua-
let iure directo d.l.centurio,fauore matris obliqua
tur,ut eſt tex.in d.l.precib.ubi caſus, ita facta à paga
no per uerba cõia filio impuberi, quæ ſm opinio-
nem eorum,qui primo loco ſupra allegati ſunt,ua
lere debet in pupillari ætate iure directo,fauore ma
tris obliquari debet,ſicut obliquatur in primo caſu
ex identitate rõnis, vcꝫ fauoris matris, ut decidit
Bar.in d.l.cẽturio in 2.q.prin.& in d.l.precib.dicens,
ꝙ quamuis opinio gl.in d. §.qua rõne inſt. de pupil.
ſubſt.fuerit,ꝙ infra tp̃s pupillaris ætatis ualeat, ut
directa,& poſt pupillarem ætatem,ut fideicommiſ
ſaria,tñ hoc non ꝓcedit matre exiſtente in medio,
qm̃ ne ipſa in totum excludatur à luctuoſa hæredi-
tate ſui filij,fauore ipſius ſubſtõ oĩ tp̄e ualebit ut fi-
deicommiſſaria, & ꝯñr ipſa mater tanquam hæres
ab inteſtato filij habebit legitimam,& Trebelliani-
cam debitam filio,& oĩa alia eius bona,arg. d.l.pre
cibus circa finem:& iſtam opinionem tanquã æqo
rem ſequor,& iudices illam ſequi debent in iudicã
do,qm̃,ut tactum fuit ſupra,gloſæ iuris ciuilis,& ca
nonici cõiter,& ẽt doct.legiſtæ,& canoniſtę cõiter
5 concludunt,ꝙ † iſta ſubſtitutio compendioſa filio
ſuo impuberi facta per uerba cõia,ut eſt uerbũ ſub
ſtituo,oĩ tp̄e dicatur valere,ut fideicommiſſaria ẽt
in caſu,quo mater non extaret,& hanc opinionem
eſſe communem affirmant,& atteſtantur doctores
oẽs contrariam opinionem ẽt tenentes, ut confitet̃
Io.de Imo.in d.l.centurio,& in d.c.Raynut. Bald.&
alij in d.l.precib.cum ſim.ſupra alleg.Si ergo iſtã eſt
cõis opinio,ab illa in iudicando,& conſulendo nõ
eſt recedendum,alioquin fatuus eſſet iudex, vt hr̃
Io.And.D.Ant.Abb.& alios cõiter in c.1.de conſt.
& in c.ne innitaris eod.tit.cum ſim.¶ Ex quib.infe-
ro,ꝙ ſi hæc eſt cõis opinio regulariter loquendo,ꝙ
iſta ſubſtitutio facta per uerba cõia oĩ tp̄e ualeat,
vt fideicommiſſaria,ſequitur,ꝙ hoc magis, & faci-
lius dicendum erit,matre exiſtente in medio fauo
re matris;qui fauor matris magis debet hoc opera
ri, ut illa ſubſtitutio dicatur ualere oĩ tp̄e ut fidei-
commiſſaria : & hoc nullus negat : imò oẽs in hoc
conſentiunt,ut colligitur ex uerbis Bar. & aliorum
in d.l.centurio,& in d.l.precibus, & in d.c.Raynut,
& in d.c.ſi pater,qui ponunt hoc pro conſtanti : &
Io.de Imol.in d.c.Raynut.poſt D.Floria.dicit,ꝙ niſi
eſſet tex.in d.c.ſi pater,opinio cõis,de qua ſupra,eſ
ſet ſubſtentabilis,ſed ꝑꝑ illum tex. ipſe fuit ſecutus
6 opinionem gl.in d.§.qua rõne : † Quare dici põt ꝑ
reſponſione ultra reſponſionem Bar.& ſequacium
in d.l.centurio,& in alijs locis,qui dicunt,ꝙ ibi ſub
ſtitutio facta fuit per uerbum moriatur, ꝙ eſt uer-
bum directum non ciuile,ſecus ergo, qñ facta fuit
ſubſtõ per uerbum cõe,ut eſt uerbum ſubſtituo, ar
gumento l.ſcęuola.ff.ad Treb.iuncta l.nam hoc iu-
re.§.j.de uulg.& pup.quia doct.ꝯrium tenentes hãc
reſponſionem Bar.non admittunt, ex quo uerbum
directum non ciuile eſt eiuſdem effectus, cuius eſt

uerbum

uerbum cõe,ut ẽt eſt de mente Bar.in d.l.centurio: & præterea ſm Ang.& alios in d.l.centurio, & ſm Modernos in d.c.ſi pater,& in d.c.Raynut. uerbum moriatur dr̄ eſſe uerbum cõe,ut probat tex.in d.c. ſi pater illum inducendo,ut ipſi faciunt, ideo pro reſponſione illius text.conſidero, ꝙ ibi duplex facta fuit ſubſtitutio compendioſa ſub una tm̄ conditione,vc3 in caſu,quo filij teſtatoris decederent ſine liberis:nam prima facta fuerat de ipſis filijs teſtatoris per uerbum moriatur,&ſic per uerbum dictum non ciuile ſm Bar.uel ſm alios per uerbum cõe:Alia & ſecunda de pia cã per uerba directa me ciuilia inſtituo hæredem, ꝙ uerbum inſtituo, & hæres eſto,dr̄ eſſe mere directum ciuile, ut in l. uerbis ciuilibus cum ibi not.& per Bar. & oẽs in d. l. centurio,& in d.c.Raynut.& in d. ca. ſi pater.Item conſidero,quod in terminis d.cap. ſi pater non erat principaliter quæſtio de compendioſa facta inter ſi lios de ipſis filijs,ſed de compendioſa facta ipſis filijs de pia cã,ut ibi apertè colligitur. ¶ His ſtantib. dico,quod ideò ibi ſubſtitutio facta de filijs in ipſos filios per uerbum moriatur, & ſic per uerbum cõe intra pupillarem ætatem ualet ut directa, ad excluſionem matris,qm̄ erat ſubſtitutus alius filius teſtatoris,& ſic frater ipſius grauati,ſeu inſtituti, quo caſu ex præſumpta mẽte teſtatoris talis ſubſtitutus matrem excludit, ut etiam fatetur Bart.in d.l.centurio, Alex.in d.conſi.165.in 5.uol.& in conſi.12.&17.in 3.uol.& faciunt ea,† quæ uolunt doct. cõiter Bar.& alij in materia tacitæ pupillaris comprehenſæ in uulgari; quæ licet regulariter non excludat matrem, tñ fallit,qñ eſſet ſubſtitutus alius filius teſtatoris,& ſic frater ipſius inſtituti,qui ex præſumpta mente teſtatoris excludit matrem, ut hr̄ in l.C.de inſt.&ſubſt.ſub cond.fact.&hoc dr̄ eſſe fundatum in præſumpta,&coniecturata mente teſtatoris de qua in l.cum auus.ff.cond.&demon.in l.cum acutiſſimi.C.de fideicom.& in l.generaliter.§.cum .C.de inſt.& ſubſt.ſub cond.fact. & iſte eſt ꝓpriè caſus d.c.ſi pater: Sed in caſu,de quo agitur, nõ fuerunt ſubſtituti filij,& deſcendentes teſtatoris, ſed extranei,hoc eſt collaterales nati ex fratre teſtatoris,qui ex præſumpta mente non habent excludere matrem:& iſto mõ inducendo ille tex. in d.ca.ſi pater potius probat oppoſitum, & ꝯñr potius facit pro nobis,quam contra nos. ¶ Secundo reſpõdeo quod in caſu d.c.ſi pater ſubſtitutio de pia cã in pupillari ætate ualuit ut directa ẽt ad excluſionem matris,& ſic ẽt in caſu,quo extraneus fuit ſubſtitutus, quia ſubſtitutio facta de pia cã fuit facta per uerba merè directa,& ſic per uerba directa ciuilia,hoc eſt per uerbum inſtituo,ut clarè dr̄ in d. capit.ſi pater: quo caſu oẽs doct.& magis cõiter uolunt, ꝙ tunc ſubſtitutio compendioſa ualeat in pupillari ætate ut directa,& ut pupillaris,quamuis dubium ſit, an poſt pupillarem ætatem dicatur expirare, an uero iure fideicommiſſi ualere:ſed magis cõirer doct.inclinare uidentur,ꝙ poſt pupillarem ætatem ualeat iure fideicommiſſi,ut per Bar.Io. de Imol.& Alex. in d.l.centurio,per Imol.in d.c. Raynut. & ibi Abb. & per Doct.cõiter in d.cap.ſi pater,dum ponunt caſum,qñ ſubſtitutio compendioſa facta fuit filio impuberi per uerba merè directa,& probatur iſtud vltimum per tex.in d.c.Raynut.ut infra dicam. Et iõ cum in caſu d.c.ſi pater pia cã fuerit ſubſtituta per uerba directa ciuilia,nil mirum,ſi in pupillari ætate ualuit iure directo ad excluſionem ẽt matris:infertur ergo, ꝙ ſi non eſſet facta per uerba mere directa,ſed per uerba cõia,ſubſtitutio non ualuiſſet, ut directa,ſed ut fideicommiſſari a, & matrem non excluſiſſet. ¶ Præterea hoc ſtante,prout uerum eſt,ꝙ in caſu d.c.ſi pater ultima ſubſtitutio compendioſa facta fuerit per uerba merè directa,& ꝯñr hac rõne ualuerit in pupillari ætate ut directa ẽt ad excluſionem matris,dico,ꝙ iſta potuit eſſe rõ, quare ẽt prima ſubſtitutio ibi facta de filijs per uerbum cõe interpretata fuit ut directa:quia ex quo ſubſtitutio ſecundo loco facta fuit directa; & illam ut directã uoluit teſtator ualere ẽt ad excluſionem matris ꝑꝑ uerba directa ciuilia,in ea appoſita dicendum, & interpretandum ẽt fuit primam ſubſtitutionem primo loco factam de filijs ſimiliter fuiſſe directã, & ut directam ualuiſſe,ut ſupra,tum quia præcedẽtia dubia declarantur per ſubſequentia.l.ſeruus plurium in fin.ff.de leg.1.cum ſim.ibi allegat.tum quia ſi hoc dicimus ad effectum,ut pia cã, quæ eſt extranea,admittatur,& excludat matrem,,multo magis hoc dicendum eſt ad effectum,ut alius filius teſtatoris ſubſtitutus poſſit directo admitti ad excludendum matrem,arg.l.ſi uiua.C.de bon. mater.ubi minus dilectus non eſt præferendus magis dilecto, & argumento eorum,quæ habentur in d.l.cum auus, & in d.l.cum acutiſſimi cum ſimil. nam ſi teſtator ſubſtituendo piam cãm per uerba directa uoluiſſe vr̄ excludere matrem in caſu, quo filij eſſent mortui ſine filijs;multo magis hoc dicendum, & præſumendum eſt in caſu,quo vnus filius teſtatoris eſſet alteri filio ſubſtitutus ẽt per uerba communia, & hoc ꝑꝑ maiorem affectionem,quam habere cenſetur teſtator pater erga filios, quam erga piam cãm argumento d.l.cum auus,& d.l.cum acutiſſimi: & hoc eſt,quod uoluit dicere ille tex.in d.c.ſi pater,ꝙ ſubſtitutiones illæ directæ interpretantur, qm̄ talis interpretatio eſt facienda, dummodo conueniat uerbis,& perſonis, hoc eſt dummodo ſubſtitutio fuerit facta per uerba apta importare directam ſubſtitutionem,ut quia eſſent directa, uel ſaltem cõia, prout fuerunt in caſu illius text. Item dummodo ſubſtitutio facta fuerit perſonis,quib. potuerit fieri ſubſtitutio directa pupillaris: Item & alia mõ ue.-ba illa,dummodo interpretetio conueniat uerbis, & perſonis,intelligi poſſunt,hoc eſt, dũmodo uerba fuerint apta,ut ſupra dixi, item dummodo perſonæ illæ,quib.fiebat ſubſtitutio,eſſent tales, propter quarum fauorem ſubſtitutio poſſet dici directa,& poſſent matrem excludere,ut eſt in caſu, qñ filio alius filius eſſet ſubſtitutus, uel qñ filio pia cã eſſet ſubſtituta,qm̄ tunc ſubſtitutio cenſetur directa,& excludit matrem, cum fauor piæ cãæ par ſit fauori filiorum,&, hic eſt ꝓpriè caſus d. c.ſi pater, & ad propoſitum facit id, quod uoluit D. Alex.in conſi.12.in antepen.col.in 3.uol.qui in terminis noſtris inquit,ꝙ licet qñ compendioſa eſt facta ꝑ uerbum cõe,matre exiſtente in medio,ea ſit fideicommiſſaria omni tpe,ne mater excludatur in totum, ut tenuit Bar.in d.l.centurio,tñ hoc fallit primo,qñ alius filius teſtatoris fuiſſet ſubſtitutus,ut ẽt voluit Bar.in d.l.centurio;Secundo fallit, qñ pia cã fuiſſet ſubſtituta,ut per Angel.in d.l.precibus. 2. col. & per Alex.in d.conſi.12.in antepen. col. ergo ex prædictis,& ex tex.in d.c.ſi pater,declarando, ut ſup. declaratum eſt,infertur,ꝙ in caſu noſtro,in quo alius filius teſtatoris non fuit ſubſtitutus,nec pia cã, ſubſtitutio iſta compendioſa facta per uerba communia,ut eſt uerbum ſubſtituo,ualuit omni tpe, ut fideicommiſſaria,nec per illam potuit dici, matrem filij pupilli decedentis in pupillari ætate fuiſſe ex-
9 cluſam.¶ Non obſtat tex.in d.c.Raynut. † quia primo poteſt reſponderi, ꝙ ibi ſubſtitutio facta fuit per uerba directa, & ex uerbis expreſſis apparebat

teſta-

teſtatorem uoluiſſe ſubſtitutionem ualere vt dire-
ctam;nam ibi facta fuit per iſta uerba,ꝙ ſubſtitutus
ſuccederet filio inſtituto,vt in d.tex.per q̄ uerba ap
paret teſtatorem hoc uoluiſſe; qm̄ per pupillarem,
& directam ſubſtitutionem ſucceditur pupillo, ꝑ
fideicommiſſariam uerò ſucceditur teſtatori l. co-
hæredi.§.cum filiæ.ff.de uulg.& pup. ¶ Et ſi dicere
tur,quare in terminis illius tex.poſt pupillarem æta
tem ualuit, vt fideicommiſſaria? reſpondeo iſtud
fuiſſe,qm̄ poſt aditam hæreditatem, & pupillarem
ætatem paganus non pōt directo ſubſtituere, & iō
ex quo non potuit ualere vt directa,ualuit vt fidei-
commiſſaria,quia uerba directa hoc caſu obliquā-
tur,arg.eorum,quæ habentur per Bart. & alios in l.
uerbis ciuilib.ff.de uulg.& pup.& in l. ſcæuola. ff.ad
Treb.& ſic infertur,ꝙ per tex.in d.c.Raynut.proba-
ri dr̄ illud,ꝙ tactum fuit ſupra,& id,ꝙ dicunt doc.
in d.l.centurio,& in d.l.precib.& in d.ca. Raynut.&
in d.c.ſi pater, ꝙ qñ ſubſtitutio compendioſa facta
fuit per uerba merè directa filio impuberi,poſt pu-
pillarem ætatem uerba directa obliquantur, & tra-
hitur ſubſtō ad fideicommiſſariam. ¶ Præterea re-
ſpondeo tex.in d.c.Raynut.ꝙ ibi probat̃,ꝙ poſt pu-
pillarem ætatem ualuit ſubſtō iure fideicom. non
tñ per hoc infertur neceſſario,ꝙ ille tex.uoluit, ꝙ
in pupillari ætate vt directa ualuiſſet,ſi filius deceſ-
ſiſſet in pupillari ætate : non.n.hoc uoluit decidere
ille text.unde intelligo, ꝙ ibi ſubſtō ualuiſſet, ut fi-
deicommiſſaria,niſi ibi alia filia fuiſſet ſubſtituta :
Dico ergo,ꝙ in terminis illius tex.ualuiſſet ſubſtō,
vt directa, ſi altera ibi deceſſiſſet in pupillari ætate,
qm̄ ſibi fuerat ſubſtituta eius ſoror, & ſic alia filia
10 teſtatoris,vt ēt ibi atteſtatur Abb.poſt D.Ant. † Nō
obſtat tex.in l.precib.C.de impub.&ali.ſubſt.ubi vr̄
caſus pro ɔ̃ria opinione,quia primo reſpōdetur, ꝙ
in terminis illius tex. ſubſtitutio facta fuit per uer-
ba merè directa,q̄,vt ſupra dictum fuit, faciunt, ꝙ
in pupillari ætate ſubſtō ualeat,vt directa,poſt uerò
pupillarem ætatem,vt fideicommiſſaria : ibi.n.mi-
les,qui iure cōi teſtatus fuit,ut arguunt doct. in d.l.
precibus,& in d.c.Raynut.& in d.c.ſi pater,& in d.l.
centurio,fecit ſubſtitutionem per illa uerba hære-
dem inſtituo,quæ ſunt uerba merè directa, ut dixi
ſupra,&colligitur ex illo tex.ibi,& ſm̄ hęredē ſcrip
ſiſſe,quæ uerba referunt factum teſtatoris ſubſtituē
tis. ¶ Nec obſtant illa uerba, an poſtea deceſſerit
ſubſtituit,quia illa nō ſunt uerba teſtaroris,ſeu ſub-
ſtitutionis,ſed Imperatoris reprobantis,& reprehē
dentis factum,& petitionem matris agentis incertā
qm̄ dicit ibi Imperator,ꝙ ipſa exprimere debuerat
utrum teſtator diceret feciſſe ſubſtōnem uulgarē,
an pupillarem,an uero fideicommiſſariam:ex illis
ergo uerbis non pōt argm̄ ſumi per ea, quę uoluit
Bar.in l.unica in fin.C.qñ non peten.par.& ꝙ ſubſtō
filio facta ibi fuerit facta per uerba directa, colligit̃
ēt ex illis uerbis legiſlatoris diſponentis,vcꝫ,eos ha
beat hæredes,quos pater ei conſtituit, & ſic innui-
tur,ꝙ pater ſubſtituendo filio, illi hæredes conſti-
tuit,& ſic directè,quia cōſtituere hæredem, eſt idē,
11 ꝙ hæredem inſtituere,ut ibi,& de ſe patet,& † pro
ut colligitur ex ijs,quæ dixit Bal.in d.l. precibus,ac
refert,& ſequitur Io.de Imol.in d.c.Raynut. in 113.
col.circa finem,ibi,item ēt attende &c.qui dicunt,
ꝙ ſubſtō facta per iſta uerba hæredem ſubſtituo,dr̄
facta per uerba merè directa, & ideo cum ſubſtitu-
tio ibi facta fuerit per illa uerba,hæredem inſtituo,
uel conſtituo,& ſic per uerba merè directa,nimirū
ſi ibi ſubſtitutio in pupillari ætate ualuit, vt directa
ēt ad matris præiudicium,& excluſionem per ea,q̄
dicta fuerunt ſupra:ſecus ergo, ſi fuiſſet ſubſtitutio
facta uel per uerba merè obliqua,uel ꝑ uerba cōia,
per illum tex.& per alia ſupra adducta. ¶ Præterea
& ſecundo in d.l.precib. mater propoſuerat mari-
tum ſuum inſtituiſſe filium impuberem hęredem,
& ſm̄ hæredem ſcripſiſſe, & ɔñr per uerba directa;
quia ſcribere hęredem eſt idem, ꝙ hæredem inſti-
tuere,& hęc eſſe cenſentur uerba merè directa, vt
per Baldum ibi, & per Imol.in d. c.Raynut.in 113.
col.& qm̄ petitio matris erat incerta,Imperator ad-
monuit matrem, qualiter proponere debuiſſet fa-
ctum:poſtea diſponendo,& reſpondendo, quid iu-
ris in utroq; caſu,dicit ibi Imperator, ꝙ ſi ſubſtitu-
tio compendioſa facta fuit filio impuberi, qui de-
ceſſit in pupillari ętate, ꝙ illi, quos pater ſibi hęre-
des inſtituit,admittuntur ex ſubſtitutione directa,
& excludunt matrem,præſupponit ergo ibi Impe-
rator ſubſtitutionem compendioſam tunc ualere,
ut directam,& pupillarem,qñ pater ſubſtituendo fi
lio ſuo hæredes conſtituit,& ɔñr per uerba directa,
12 & iſte eſt uerus intellectus illius tex.¶† Non obſtat
ſm̄ fundamentum D. Alex. in d. l. centurio,& in d.
conſi.12.& 17.in 3. uol. quia reſpondetur, ꝙ ſubſtō
compendioſa facta per uerba cōia filio impuberi
ualet oī tp̄e ut fideicōmiſſaria, non fauore matris,
ſed regulariter,ēt matre non exiſtente in medio,ut
concludunt cōiter glo.& doct.tàm iuris ciuilis, q̃
canonici,à quib.non eſt recedendum,vt dixi ſupra,
ergo hoc idem multò magis dicendum eſt,qñ ma-
ter exiſteret in medio:iſta igitur ratio fauoris non
debet eſſe in cōſideratione ex parte matris, nec ex
parte pupilli, nam ſi ex parte matris fauor eſſet in
conſideratione magis,quam fauor pupilli, ſequere
tur,ꝙ ēt directa pupillaris non excluderet matrem,
quod tñ eſt falſum,ut hr̄ in l.j.in fin.de uulg.& pup.
cum ſim.ſupra allegatis : Item ſi ex parte pupilli ēt
fauor eſſet in conſideratione magis,quā fauor ma-
tris,ſequeretur,ꝙ tacita pupillaris excluderet ēt ma
trem ɔ̃ tex.cum ibi not.in l.fi.C.de inſti. & ſubſt.ſub
13 cond.fact.† & iō concludendum vr̄, ꝙ ad cogno-
ſcendum,an compendioſa ualeat,ut directa,uel vt
fideicommiſſaria,& an ex ea excludat̃ mater, nec
ne,inſpiciendum eſt,quib.uerbis facta fuerit:quia ſi
per uerba merè directa, uel habentia uim directo-
rum merè,tunc in pupillari ætate ualebit iure dire-
cto,& excludet matrem, ſed poſt pupillarem ętatē
iure fideicommiſſi,& matrem non excludet, ut in
d.c.Raynutius,& in d.l.precibus,& d.c.ſi pater:ſi ue
rò per uerba merè obliqua,uel per uerba cōia,tunc
oī tp̄e ualebit,ut fideicommiſſaria,& matrem non
excludet,ut tenent gl.& doct. cōiter utriuſq; iuris
per iura pręallegata,ut ſupra,inducta. Non obſtat
ultimum,ꝙ compendioſa facta per illud diſtribu-
tiuum qñcunque debet ualere in pupillari ętate ut
pupillaris,& directa,& ſic matrem debet exclude-
re per ea,quę uoluit Iac.de Aret.& Io. de Ligna.in
d.c.ſi pater.Quia iſta opinio cōiter à doctorib.repro
batur,qm̄ non refert,an fuerit facta per illud diſtri-
butiuum quandocunque, uel per alia uerba apta
conuenire diuerſis temporib.ut latè per Bart. Ang.
Imol.& alios in d.l.centurio,& per Imo.in d.c.Ray
nut.in materia compendioſę.Non refero aliter eo-
rum uerba, nec impugnationes. ¶ Et quamuis q̃
plurimi doctores utriuſq; iuris in lecturis, & in con
ſilijs ſecuti fuerint ɔ̃riam opinionem,quas retuli ſu
pra,tñ opinio ɔ̃ria eſt magis cōis, nam glo.& doct.
tàm legum,q̃ canonum tenent,ꝙ compendioſa fa-
cta per uerba cōia oīa tp̄e ſit fideicommiſſaria, niſi
ɔ̃rium ex coniecturis conſtaret,vt atteſtantur com
munem opinionem eſſe ēt illi doctores,quos ſupra
in principio retuli : & iō ab hac cōi opinione non
eſt

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

eſt recedendum in iudicando,& conſulendo,vt di cunt Bal.& alij,quos pro parte nr̃a retuli. ¶ Et ſtan te iſta concluſione ſupra defenſata, ꝙ iſta ſubſtitu tio compendioſa facta per verbum ſubſtituo, qđ eſt uerbum cõe,omni tp̃e ualuerit, vt fideicommiſ ſaria,& ↄñr,ꝙ per eam in totum non excludi dica tur mater,ſequitur neceſſario,† ꝙ mater in caſu no ſtro,quæ ab inteſtato ſucceſſit filio ſuo, de iure de bet admitti ad legitimam,& Trebellianicam,quas filius grauatus ex hæreditate patris detrahere po tuit, item & ad alia bona, ſi qua habuit ipſe filius aliunde quæſita,q̃ ex bonis, & contemplatione pa tris,vt colligitur ex tex.in d.l.precibus C.de impub. iuncto tex.in d.c.Raynut.de teſta.& fatentur oẽs do ctor.& glo. nullo contradicente,vc3,ꝙ qñ compẽ dioſa ualet,vt fideicommiſſaria,tunc ſubſtitutus ſo lum admittatur ad bona teſtatoris patris, deducta legitima debita iure naturæ, & Trebellianica, in qua ab.mater,cui eſſet debita hæreditas filij, ab inte ſtato ſuccedit: & facit,quod hr̃ in d.l.cohæredi.§. cum filiæ ff.de uul.& pup. & plenè per oẽs Doct. in d.§.centurio,& in d.l.precibus,& in d.c.Raynut.ma gnè per Imo.& per oẽs in d.c.ſi pater,& quia iſtud caret omni difficultate, iõ ſuper eo aliter non inſi ſto,nec ſuper alijs dubijs mihi propoſitis, quia non expedit,cum creditori ius ſuum remaneat ſaluum ſuper oĩb.bonis hæreditarijs, quia tranſiuerunt ad hæredes defuncti emptoris cum onere ſuo iuribus vulgaribus. Laus Deo.

SVMMARIVM.

Subſtitutioni pupillari vt locus ſit,quid requiratur,& nu.11.
Subſtitutio ſi ſine filijs,vel ſi nullis relictis filijs deceßerit, dicitur compendioſa.
...facta filio impuberi,maximè per illa verba vulgariter,pupillariter,& per fideicom.cuius ſit naturæ, & ſubſtitutus ex qua admittatur nu. 7.
Verba præcedentia magis,quam ſequentia ſunt attendenda.
Ab inteſtato venientes excluduntur, quandiu locus eſt directæ ſubſtituttoni.
Subſtitutio facta filio impuberi per hæc verba vulgariter,pupillariter,& per fideicom.poteſt vt vulgaris,vt pupillaris,et vt fideicommißaria valere,ſi filius in pupillari ætate,& non adita hæreditate deceſſerit.
Subſtĩo pupillaris facta pupillo ſuo hæredi,qui ſolus fuit hæres inſtitutus,ꝑ ꝑ ſuitatẽ confirmatur, locumq; habet,ſi pupillus in pupillari ætate decedat,ẽt ante aditam hæreditatem.
Legitima,& Trebelliantca à nullo hærede ab inteſtato uenientẽ detrahuntur,quando ſubſtitutus pupillariter admittitur.
Subſtitutio facta per verba communia, & directa quomodo valeat,& num.15.
Subſtitutus pupillariter quando ex pupillari admittitur,etiam non adita hæreditate,& quando non.
Subſtitutus pupillariter à milite indiſtinctè admittitur, etiam non adita hæreditate.
Milites noſtri temporis ſub Cæſare militantes gaudent priuilegijs militum.
Subſtitutus pupillo,qui ſuus hæres eſt,vulgariter, pupillariter & per fideicom.ſi non adita hæreditate pupillus decedat, ex vulgari poteſt admitti ad bona omnia teſtatoris, neque legitimæ,aut Trebellianicæ detractioni locus eſt.
Statuta illius loci ſeruãtur,cuius iuriſdictioni qui ſubditus eſt.
Statutum loci à principio ſeruari ſolitum ita obligat, vt donec vel per contrarium uſum, vel per aliud ſtatutum non fuerit reuocatum,ſemper obligatio duret.
Statuta facta à ciuitate ſunt perpetua.
Caſtra in territorio ciuitatis alicuius conſtituta ſeruant ſtatuta illius ciuitatis,etiam ſi de territorio eſſe deſierint, quod limitatur.
20 *Caſtri conceßio ſi ſit perſonalis, & non realis,ſeruantur primæ leges,& conſuetudines ſuæ.*
21 *Teſtatus vt ciuis alicuius ciuitatis quæ iura in teſtamento ſuo ſeruari voluiſſe præſumatur.*
22 *Hæreditas nondum adita ad ſuum hæredem tranſmittitur per pupillum,etiam ſi delatam fuiſſe ignorauerit.*
23 *Subſtitutio pupillaris,& uulgaris facta filijs ſimpliciter filias quoque fœminas comprehendit.*
24 *Filiorum appellatione ſimpliciter maſculi, & fœminæ continentur,quando de illorum fauore,& vtilitate agitur.*
25 *Filiorum appellatione in ſubſtitutionibus filiæ continentur.*
26 *Subſtitutio pupillaris non fit in re certa,ſed in hæreditate, & vniuerſaliter.*
27 *Subſtitutio compendioſa facta per uerba merè directa etiam expreſſè in rebus certis ad vniuerſa bona trahitur,& vt pupillaris valere poteſt,quamuis verba quoque communia directis admixta forent.*

EPITOME.

SVbſtitutus compendioſè filio impuberi, qui ſuus hæres,& ſolus uniuerſaliter fuit inſtitutus, per hæc verba,& ſi deceſſerit ſine filijs, uulgariter pupillariter,& per fideicom.inſtituit, & ſubſtituit, poteſt ex uulgari,& pupillari admitti,ſi filius in pupillari ætate,& non dum adita hæreditate deceſſerit,excluſis uenientibus ab inteſtato etiam à ſucceſſione legitimæ,& Trebellianicæ.

Filia,cui aliquid à patre fuit pro omni legitima relictum,non poteſt ad ſupplementum agere, cauente ſtatuto,ꝙ filia debeat eſſe omni relicto ſibi à patre facto contenta, neque contra teſtamentum patris uenire poſſit.

Soror à fratre maſculo per ſtatutum à ſucceſſione ab inteſtato excluditur.

Inſtitutis filiabus in rebus certis, & filio uniuerſaliter,ſi poſtea fuerit immediatè facta ſubſtitutio hoc modo,& ſi dicti eius filij, ſeu eius filius deceſſerint ſine filijs,uulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum inſtituit, & ſubſtituit talem, poteſt etiam quoad filias ſubſtitutio ut pupillaris ualere.

CONSILIVM CXXIIII.

VISO teſtamento D. Octauiani, & perſpectis allegationib. & dubijs quibuſdam mihi exhibitis in cauſa,quam mouit D. Alexandra olim filia D.Octauiani coram.M.D.Poteſtate Imolæ aduerſus Alexandrum filium, & hæredẽ D.Ioannis Baptiſtæ fratris ipſius teſtatoris,quem,& eius filios teſtator ſubſtituit Cæſari filio ſuo vniuerſaliter hæredi inſtituto,prout in dicto teſtõ, de tribus principaliter dubitari contingit.¶ Primo, vtrũ Alexander ipſe tanquam hæres patris admitti poſſit ex ſubſtitutione pupillari,quia euenerit caſus pupillaris,an uero ex ſubſtitutione fideicommiſſaria, & ↄñr utrum D. Alexandræ tanquam hæredi ipſius Cæſaris ab inteſtato competat ius detrahendi legitimam,& trebellianicam in bonis,& hæreditate dicti D.Octauiani.¶ Secundo utrum eidem D. Alexandræ competat ius agendi ad ſupplementum legitimæ ſibi debita iure naturæ, nec non ad ſupplementum legitimæ debitæ iure naturæ Conſtantiæ ſorori.¶ Tertio,utrum præfata D. Alexandra dicatur ſuccedere ab inteſtato dicto Cæſari eius fratri, nec non Conſtantiæ ſorori,& in caſu,quo ipſa poſſet ab inteſtato ſuccedere ſaltẽ dictæ Cõſtãtiæ, pro qua parte,vc3,utrum in ſolidum, an uerò pro rata. ¶ Quoad primum, vr̃ prima facie dicendum, ꝙ Alexander ex ſubſtitutione pupillari admitti non

poſſit,

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN